

L'Obra Social "la Caixa" i la Fundación Cajasol presenten, en col·laboració amb l'Ajuntament de Sevilla, una exposició sobre la cultura ibèrica

Ibers. La nostra civilització abans de Roma

- Dues grans torres que simulen l'entrada a un antic poble ibèric flanquegen l'inici de l'exposició, on s'hi troba la reproducció a mida real de la *Gran Dama Oferente* del Cerro de los Santos (Albacete). El descobriment d'aquesta escultura, juntament amb el de la *Dama d'Elx* el 1897, va desvetllar a tot Europa l'interès per la cultura ibèrica.
- La història dels ibers es va iniciar a final del segle VI aC amb l'aparició d'una aristocràcia de prínceps guerrers que va construir ciutats i santuaris, va impulsar el comerç i l'escriptura, i va generar formes artístiques pròpies. Aquesta cultura va finalitzar el segle I aC quan va ser absorbida pel poder polític i cultural de Roma.
- Reproduccions científiques d'obres d'art, maquetes, projeccions audiovisuals, fotografies i gravats són alguns dels elements que presenta aquesta exposició sobre la vida quotidiana en un poblat ibèric, les seves relacions amb fenicis i grecs, la importància de l'agricultura i el comerç o els misteris que envolten la desaparició de la llengua ibèrica.
- *Ibers. La nostra civilització abans de Roma*, organitzada per l'Obra Social "la Caixa" i la Fundación Cajasol, neix amb la voluntat de mostrar una visió actualitzada del món ibèric. La mostra, comissariada per l'arqueòleg Lluís Batista i organitzada en col·laboració amb l'Ajuntament de Sevilla, es podrà visitar del 18 de setembre al 30 d'octubre de 2013 en una carpa instal·lada a la Plaza de San Francisco.

Sevilla, 18 de setembre de 2013. Juan Ignacio Zoido, alcalde de Sevilla; Rafael Herrador, director territorial de "la Caixa" a Andalusia Occidental; Luis Miguel Pons, director de l'Obra Social de la Fundación Cajasol, i Lluís Reverter, secretari general de la Fundació "la Caixa", han presentat avui l'exposició *Ibers. La nostra civilització abans de Roma*.

La península Ibèrica rep el seu nom de la primera cultura que va presentar una certa homogeneïtat a partir de l'existència d'una estructura social i econòmica comuna, que es va desenvolupar a la costa mediterrània del sud de França i Espanya. Aquesta civilització es va assentar al Llenguadoc meridional, Catalunya, part d'Aragó, València, Múrcia i extenses zones d'Andalusia. Grecs, fenicis i cartaginesos van influir de forma determinant en la formació de la cultura ibèrica.

Els ibers van planificar nuclis urbans dotats d'importants fortificacions; van crear un art propi que es va desenvolupar al llarg de cinc segles; van compartir una mateixa llengua amb la seva corresponent escriptura, i van crear una economia monetitzada que va permetre explotar riqueses agrícoles, ramaderes i mineres del país, esdevenint l'admiració de les grans potències mediterrànies de l'època i alhora el seu model.

L'exposició *Ibers: prínceps, guerrers i artesans* presenta reproduccions científiques de peces singulars d'aquesta cultura mil·lenària com a recurs museogràfic, a més de mostrar diverses escenografies que ambienten escenes de la vida quotidiana en un poblat ibèric i que es distribueixen a partir dels sis àmbits que componen la mostra: el context històric, l'organització militar i les formes de govern, la vida quotidiana, l'escriptura i el comerç, l'urbanisme i l'arquitectura, i la religió i el món funerari.

El context històric

Després d'accedir a l'exposició a través de les dues torres que simulen l'entrada a un poblat ibèric, i que reproduïxen la muralla ibera de Castellet de Banyoles a la localitat de Tivissa (Tarragona), el visitant pot conèixer, a manera d'introducció, el context geogràfic i cronològic en què es va desenvolupar la cultura ibèrica a partir de la projecció d'un audiovisual, en el qual s'hi mostren els antecedents dels ibers, les seves influències externes i les invasions a què van ser sotmesos. De la mateixa manera presenta, mitjançant un mapa, els principals poblats ibèrics descoberts fins als nostres dies distribuïts al llarg de la costa mediterrània i de la zona meridional de la península Ibèrica, des d'Andalusia fins al sud-est de França.

L'organització militar i les formes de govern

El poble iber no va ser substancialment guerrer i no disposava d'exèrcits ben formats. En períodes de convulsió i en certes ocasions, com quan actuaven de mercenaris de cartaginesos i romans, van haver de prendre les armes i lluitar per defensar els seus interessos. En aquesta secció es mostra l'organització militar dels ibers: les estratègies de combat, les institucions guerreres, l'arquitectura bèl·lica i l'equipament de cavallers i soldats.

La societat ibèrica era una societat fortament jerarquitzada. Per assentar i legitimar el seu poder, els prínceps ibers van crear el seu propi mite heroic: representacions idealitzades de guerrers a cavall, enfrontats a enemics humans o a animals fabulosos, apareixen entre les escultures del Cerrillo Blanco de Porcuna, a Jaén, descobertes a mitjan anys setanta.

S'hi poden observar els diferents estrats de la societat ibèrica, mitjançant un seguit d'escultures idealitzades de personatges tals com una sacerdotessa, un guerrer aristòcrata, un comerciant, un artesà i, finalment, una camperola.

La vida quotidiana

En aquest àmbit s'hi mostren les activitats que els ibers desenvolupaven al llarg del dia i els estris que utilitzaven en les tasques més importants, en concret, l'agricultura, la ramaderia i la indústria tèxtil.

Els ibers van desenvolupar noves tècniques agrícoles relacionades amb els avenços de la metal·lúrgia del ferro i del torn ceràmic. Els conreus més freqüents entre la cultura ibera eren els cereals, l'olivera i la vinya. En aquest sentit, els ibers van utilitzar el molí rotatori tant per a la mòlta de cereals com per produir oli. A l'exposició es pot contemplar una reproducció d'un d'aquests molins al costat de diverses àmfores de boca plana per a la conservació i el transport d'oli, vi i cereals. Un teler de bastidor i reproduccions d'eines i objectes de la vida rural són alguns dels elements que també s'hi exposen.

Aquesta mostra dedica una atenció especial a la ceràmica i la metal·lúrgia. Per la seva abundància i varietat, les restes i peces de ceràmica que han arribat fins als nostres dies són un important instrument amb el qual compten els arqueòlegs per datar els jaciments.

Bronzes, terracotes i ceràmiques comparteixen el mateix tipus de decoració esquemàtica i de detall que ofereix informació sobre els vestits, la gestualitat, els costums i les creences religioses dels ibers.

L'escriptura i el comerç

Les inscripcions que s'han trobat en vasos, monedes, ploms, ceràmica o pedra permeten conèixer algunes paraules de l'iber, una llengua preindoeuropea d'un grup molt antic del qual no en resten vestigis en llengües conegudes. L'alfabet ibèric estava format per uns signes que representaven lletres i d'altres que representaven síl·labes. Paradoxalment, coneixem el so de la grafia ibèrica però no el seu sentit.

Un signe de l'existència d'un comerç consolidat és l'aparició de les monedes a partir del segle III. Les primeres encunyacions imitaven les monedes gregues i fenícies de les colònies de Marsella, Empúries i Roses. La distribució dels productes amb què es comerciava a través de la geografia ibèrica va donar origen a la primera via de comunicació que va recórrer la costa mediterrània: la Via Heraklea o Camí d'Anníbal, que més tard es convertiria en la Via Augusta.

L'urbanisme i l'arquitectura

En el món ibèric, el poblat és el centre de poder i de redistribució econòmica. Al seu voltant s'hi construeixen muralles i sofisticats sistemes defensius. Amb el nom d'*oppidum* es coneixen les grans aglomeracions fortificades, generalment construïdes en zones altes. Les maquetes dels poblats de Puente Tablas a Jaén, Tejada Vieja a Huelva, i Puig Castellar a Barcelona són tres exemples d'ordenació urbanística que es mostren a l'exposició. Un element expositiu de gran impacte en aquest àmbit és la reproducció a escala real d'un habitatge ibèric, una casa de planta rectangular, construïda amb toves i coberta amb sostre pla. L'exposició també presenta algunes maquetes de construccions especialitzades com palaus i temples, edificis que responien a les necessitats socials i religioses de la vida col·lectiva.

La religió i el món funerari

Els ibers van començar a crear espais destinats a la deposició dels difunts formant veritables cementiris. Aquesta civilització incinerava els difunts sobre pires de llenya juntament amb les seves pertinences més significatives. Les restes del difunt que no eren consumides pel foc es purificaven mitjançant el ritual del rentat i posteriorment s'introduïen, per norma general, en una urna de ceràmica que es dipositava dins la tomba. Un cas excepcional n'és l'estàtua de la *Dama de Baza* (Granada), sobre el tron de la qual s'hi va excavar un orifici per introduir-hi els ossos cremats. A l'exposició s'hi reproduïen l'esmentada escultura funerària i el seu aixovar, col·locats tal com es van trobar aleshores. Aquesta peça mostra tant la complexitat del món funerari com la càrrega ideològica que contenia. En aquest àmbit, també s'hi exposa la reproducció a escala real de dues de les peces més conegudes de la cultura ibèrica: la *Dama d'Elx* (Alacant) i la *Bicha de Balazote* (Albacete).

Ibers. La nostra civilització abans de Roma

Del 18 de setembre al 30 d'octubre de 2013

Inauguració: dimecres, 18 de setembre de 2013, a les 13.00 h

Carpa

Plaza de San Francisco
Sevilla

Horari: de dilluns a divendres de 12.30 a 14.00 hores i de 17.00 a 21.00 hores

Dissabtes, diumenges i festius, d'11.00 a 14.00 hores i de 17.00 a 21.00 hores

Visites escolars: prèvia cita en el telèfon 902 906 666

Visites guiades: de dilluns a divendres, a les 19.00 hores
dissabtes, diumenges i festius, a les 12.00 i les 19.00 hores

Servei d'Informació

Obra Social Fundació "la Caixa"

Tel. 902 22 30 40

De dilluns a diumenge, de 9 a 20 h

www.lacaixa.es/ObraSocial

Per a més informació:

Departament de Comunicació de l'Obra Social "la Caixa"

Victoria Lobato - 629 732 351 / vlcomunicacion@vlcomunicacion.com

Josué García - 934 046 151 / 638 146 330 / jgarcial@fundaciolacaixa.es

<http://www.lacaixa.es/obrasocial>

Sala de Premsa Multimèdia

<http://premsa.lacaixa.es/obrasocial/>